C

Plantago Minor.

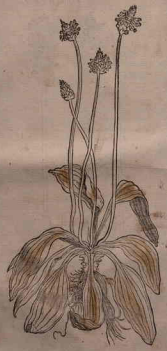

Spitzer wegrich.

Plantago Rubea. A

B

Rot Wegerich.

DE PLANTAGINE,

Rhapsodia Prima.

¶ Nomenclaturæ Maioris

GRAECE,

ἀρνόγλωσσα. κιτίδιον. ἀρνόβλωσσα. ἐλλέβορος.

LATINAE,

Arnoglossa. Ortygia. Cynoglossa. Coturnix. Hepatopleura. Gelapyros. Polyneuros. Lingua agni. Septineruia. Stelaphuros.

GERMANICAE,

Wegerich. Schoffzung.

¶ Nomina Minoris

LATINA,

Lanciolata. Plantago minor.

GERMANICA,

Klein Wegerich. Spitz Wegerich.

C est similis floribus uiolarum, sed est frigidior & humidior eis, confertq; sodæ calidæ, & inducit somnum, in primisq; oleum ipsius. Et quando ponitur super apostemata calida, confert.

EX PLATEARIO.

In Septembri collectũ, per duos annos, in multa efficacia seruatur. Et melior flos est, qui in calidis regionibus reperitur, q̃ ille qui in frigidis.

Fit ex floribus eius syropus, cuius usus est in febribus acutis, & ad hepatis calefactionem.

Contra dolores capitis ex calore, imponũt Saraceni flores in aqua per noctem, & mane bibunt talem aquã, & flores, uel naribus applicant.

EX IOANNE VIGONIO.

Nenufar frigidæ est, & humidæ complexionis in secundo. Ideo flos eius bullitus in oleo, uiola, & oleo omphacino, parumq; uini granatorum usq; ad consummationem uini, irysiphum extinguit.

EX AVICENNA de uiribus cordis.

Nenufar appropinquat Camphoræ in iudicio, nisi quia est humidior ea. Et eius quidem humiditas, causat in substantia spiritus, qui existit in cerebro, pigricia & torporem, nisi egeat humectatione, ut temperet. Spiritus aũt in corde, non uidet pati ab eo hoc nocumentũ, quod patitur cerebrũ, immo præbet forte iuuamentũ. Nam proprietas suæ aromaticitatis confortat spiritũ qui est in corde. Nocumentũ uero frigiditatis, & humiditatis ipsius, est secundũ quid. Et temperat croco, & cinnamomo.

D

NOCVMETA.

Plinius autor est, eos qui biberint, intra duodecim dies, coitu, geniturq; priuari, & ob id corpus alere, uocemq; dicitur. Quanq; ab Auicenna inter ea quoq; scribitur, quæ cor quoq; confortant.

AVTORES, ET DESCRIPTORES.

Theophrastus lib. 9. cap. 13. Dioscorides dict. Nymphæa.
Plinius lib. 25. cap. 7. Libro item. 26. cap. 7. 8. 10.
Georg. Valla. dict. Nymphæa. Apuleius cap. 68.
Auicenna lib. de uiribus cordis. Symon Ianuen. dict. Nymphæa.
Serapion cap. 102. Ioan. Vigonius. Rases.
Hieronymus Herbarius.

NYMPHAEA ALTERA.

NYMPHAEAM alteram, sunt qui Nymphoeã uocant. Nascitur priori similis, radice tamẽ candidiore, & aspera. Florem luteum gestans, splendentẽ, rosæ similem. Item a radice uelut glirium caudas trahens.

VIRES, ET IVVAMENTA.

Bibitũ et semẽ & radix in nigro uino cocta, cõtra muliebres fluctiones.

AVTORES.

Plinius lib. 25. cap. 7.
Dioscorides lib. 3. cap. Nymphæa altera.
Et cæteri quos supra citauimus.

C EX PLATEARIO Cap. 32.

Iuri folia, id est, Aronis, mixta fimo bubalino, & cataplasmata, podagram iuuant.

Radix extenuat mediocriter, unde ad exspuendum pectoris humores utilissima.

Quartanam curat.

Ex autore PANDECTARVM, & GALENO.

Ad prouocanda menstrua succus eius per pessarium injicitur.

Tumores aurium resoluit, cocta radix in uino & oleo, per modum enclismatis, resolutos eosdem.

Sic adhibita, pertinat etiam hæmorroides.

Omnia frigida apostemata, cum axungia ueteri inuncta, digerit.

Strophulas resoluit, cum squilla, & axungia urfina.

Puluis eius infusus in aqua rosacea, simulatq; maceratus, purificat faciem, & tubera exterit in ea.

Ex HIERONYMO herbario.

Omnium præsentium rupeis medetur, ipsius aqua potu.

Si quid etiam crassioris phlegmatis, aut cæterarum sordium uentriculi interioribus cohæret, quod inuitum ciet, & edendi appetentiam diminuat, pulchre medetur, uel herba, uel radix trita, & in uino cocta, & in ieiunio potu.

D DESCRIPTORES ARONIS.

Dioscorides lib. 2.
Plinius lib. 22. cap. 26.
Theophrastus lib. 7. cap. 11.
Galenus, 2. alimentorum, cap. 60.
Paulus Aegineta, cap. Aaron.
Galenus, 6. simplicium, cap. 56.
Hermolaus Barbarus in Corollario.
Vergilius in commentario super Dioscoridem.
Auicenna, lib. 2. cap. 522.
Simon Ianuensis.
Autor Pandectarum.
Serapion, cap. 23.
Platearius, cap. 32.
Georgius Valla, dictione Aaron.

COLVBRINA.

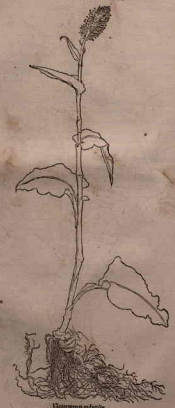

Natterwurtz wächst.

Gös Heinrich. f.

Waluen wolue.

DE OMNIBVS Consolidis. Rhapsodia Nona. A

¶ Nomenclaturæ Consolidæ Petreæ.

Græcice, ῥαφῖνι, κυμβάλι.
Latinæ, Symphyton. Petræum. Consolida Minor.
Germanicæ, Walwort. Beinwel.

¶ NOMENCLATVRAE Consolidæ Maioris.

Græc, ῥαφῖνι, κυμβάλι.
Romanæ, Solidago. Consolida maior. Anagallis maior.
Germanicæ, Walwort. Grosswurtz.

¶ PLACITA & pronuncia VETERVM de Consolidis.

DIOSCORIDES lib. 2. de Symphyto Petræo.

SYMPHYTON PETRAEON nascitur in petris. Ramulos habet Origano similes, expansa ut Thymi. Tota est lignosa, & odorata planta, sapore dulci, & saliuam prouocante. Radicem habet longam, subrufam, digitali crassitudine.

DE SYMPHYTO ALTERO.

Alterum uero Symphyton duum cubitorum altitudine ex se mittit leuem, crassum, angulosum, Sonchi modo cauum: circa quem folia sunt non magnis interuallis distantia, hirsuta, angusta, oblonga, ad Linguæ bubulæ quam Bupsollan uocant, foliorum figuram accedentia. Habet & caulis iecus angulos illos, exilium, & cauli adiacentium foliorum a singulis alarum cauis eminentes productiones quasdam, in quibus flores latent, qui sunt, Rutæ similes, & semen quale Verbalcus habet. B

PLINIVS lib.27.cap.6.

Alum nos uocamus, Græci Symphytum Petræum, simile Bubulæ folijs paruis, ramis tribus, aut quatuor a radice, cacuminibus Thymi, suaueolentium, odoratum, gustu dulce, saliuam ciens, longa radice, runda. Nascitur in petris. Idemq; Petræum cognominatum.

APVLEIVS.

Symphytum nascitur in petrosis, lignosisq; locis, iucundi odoris, saliuam prouocat, ramis Origano, aut cupressi Thymi similibus: radice longa, fusca, in robore digitali: & habet thyrsum bicubitalem, geniculatum, stamen in quo folia hirsuta, angusta, & uelut longa, cum adnatorum flore nigro, fructu fine semine flocorum cortici simili, pruriti mouens, radices exterius argillosas, uirtutis densabilis.

AVTOR PANDECTARVM.

Præter Symphytum, est alia Consolida, dicta Rubea, uel Historta, uel Tormentilla: habetq; uirtutem consolidandi. Tormentilla, Gentes Consolidæ.

HERMOLAVS BARBARVS, de Petræo Symphyto.

Symphytum Petræum, nos Alum Gallice uocamus, foliis paruis, ramis tribus, aut quatuor a radice. Nascitur in petris. Symphyto autē Græci nomē imposuerunt, quod consolidet. Hanc Veneri Cocanam appellant, rosæ, autumpti Plinius, radices alibi albæ, alibi nigræ. Consol.

Sanicul.

A

De SANICVLA.

Rhapsodia Decima.

NOMENCLATVRAE.

Latinæ, Diapensia, Sennicula, Sanicula.
Germanicæ, Sanickl.

SCRIPTORVM PLACITA.

Sententia HERMOLAI BARBARI, de Sanicula lib. 2. DIOSCORIdictione, Peplis.

SVNT APVD Græcos, qui Peplium pro Senna accipiunt: inter quos est Ficicius. Ego diuersum puto genus: cum Senna ſiliquas, & in his semen ferat, Peplia nonnisi ſpinosa herba, folio Vitis, aut Aparines humbus. In fine ſectionum, maculis quibuſdam, furcullis quoq; rubris, ad radicem, quæ mulos et fibris ſubeſt, capitulis in ſummo frutice paſſulis, ſubnigris. Hæc ſuccum vulneratis in potum commendant.

Sententia PANDVLPHI COLLENVTII, de Sanicula, lib. defenſionis Plin. dictione Pentaphyllon.

B

Eſt Veneris, in eo uico, quem Specianum appellant, ſeptaſtarij cuiuſdam non ignobilis taberna, cui pro titulo, inſigniciſt, Aethiopis caput. In ea liber eſt herbarius, tanta arte ac diligentia pictus, ut natas paginis herbas, non effigiatas, credas. In ea pictam uidimus, ſicken proſas, quæ hic diximus, ſignis herbam, foliis quinq; quq & ipſa quinq;, ut pinximus, porreciores angulos ſinuatoſq; habentē: ſed & fructus, quos fraga dicacum ad ipſam herbam, latinum nomen, Sanicula, Germanicum, Sanckel, ſcriptum eſt. Cranuiq; inibi de Sanicula hæc ſcribentes, in dinamidijs Galenus. Ex petrus Hiſpanus, is qui poſtea Pontifex num petiit, & loannes uicetinus primus, nureuq; natus eſt eum de medicina librum ſcripſit, qui Pauperum theſaurus inſcribitur. Tum Cereuenſis epiſcopus quidam. Ex laudenſis Maphæus. Ex Gilbertus anglicus, chirurgeus. Ex Sanicula Pentaphyllum ne ſis, cur affirmem nō habeo: cur negem, non uideo.

Ex uulgo Herbariorum ſententia.

Diapenſia græce, latine, Ferraria maior, ſiue Conſolida minor, ſiue Sanicula.

Nobilis Herbarius HIERONYMVS.

Sanicula latinis dicta, Ferraria maior, ſiue Conſolida minor, herba palmæ altitudine, ſed amplius paulo, vulneraria. Eſt & altera quædā ſpecies, agreſtis, rariorq; et minus perſpecta herbarijs, ſolo Maio & florens, et apparens, ſuccula alba, ipſiq; lepidis admodum: indeq; enim paululum diſperſi, abditiq; ſese.

h